

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การจัดการและองค์การ Introduction to Management and Organization

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เมื่อท่านได้ศึกษาเนื้อหาในบทนี้แล้ว
ท่านสามารถ

1. อธิบายความหมายของการจัดการ
ความสำคัญและกระบวนการจัดการ
2. อธิบายประเภทของผู้จัดการตาม
ระดับของผู้จัดการ
3. อธิบายบทบาทและทักษะของ
ผู้จัดการในระดับต่าง ๆ
4. อธิบายบทบาทและทักษะของ
ผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพ
5. การเปรียบเทียบผู้จัดการแบบเดิม
และผู้จัดการยุคใหม่
6. อธิบายองค์ประกอบขององค์การ
และการเปรียบเทียบองค์การ
แบบเดิมและองค์การแบบใหม่

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการและองค์การ Introduction to Management and Organizations

ความหมายของการจัดการ

การดำเนินงานขององค์การต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น กิจกรรมสำคัญที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องทำเราเรียกว่า "การจัดการ" (management) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง การจัดการ หมายถึง กระบวนการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ขณะเดียวกันมีนักวิชาการจำนวนมากได้ให้ความหมายของการจัดการไว้ดังต่อไปนี้

Bovee and others กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดย การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำและการควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Edwin B. Filppo กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยความสะดวก และการควบคุมกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

Luther Gulick กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง สาขาวิชาความรู้ประเภทหนึ่งแสวงหาความเข้าใจอย่างเป็นระบบว่า ทำอย่างไรคนจึงจะทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

Peter Drucker กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยผู้อื่น

Stepen P. Robbins กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการในการประสานงานและรวบรวมกิจกรรมในการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอาศัยทรัพยากรบุคคล

หรือ การจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์การ

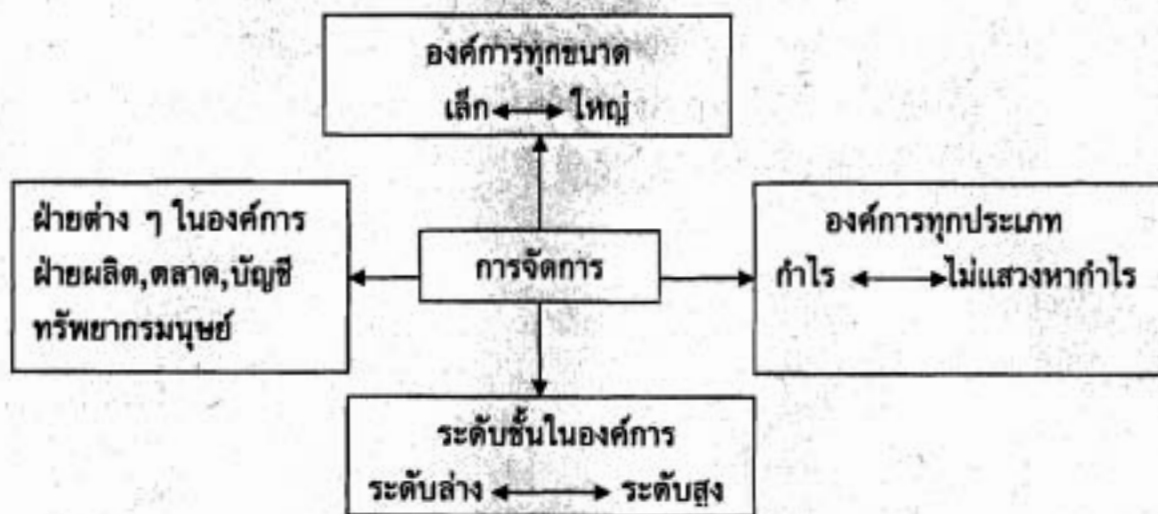
สรุป การจัดการ (management) หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน โดยการวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำและการควบคุม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของการจัดการ

1. การจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การจัดการเป็นศาสตร์เพราะการจัดการนำองค์ความรู้ข้อเท็จจริงมาใช้ในการกำหนดวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการมีการเรียนการสอนและฝึกอบรมในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ขณะที่การจัดการเป็นศิลป์เพราะทักษะบางอย่างไม่สามารถเรียนได้จากในตำราแต่ต้องฝึกฝนโดยอาศัยประสบการณ์ เป็นต้น

2. การจัดการมีความเป็นสากล (universal) เพราะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์การ และทุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์การขนาดใหญ่หรือเล็ก และนำไปใช้ในฝ่ายต่าง ๆ ทั้งหมดในองค์การ เช่น ฝ่ายตลาด ฝ่ายผลิต เป็นต้น ดังภาพต่อไปนี

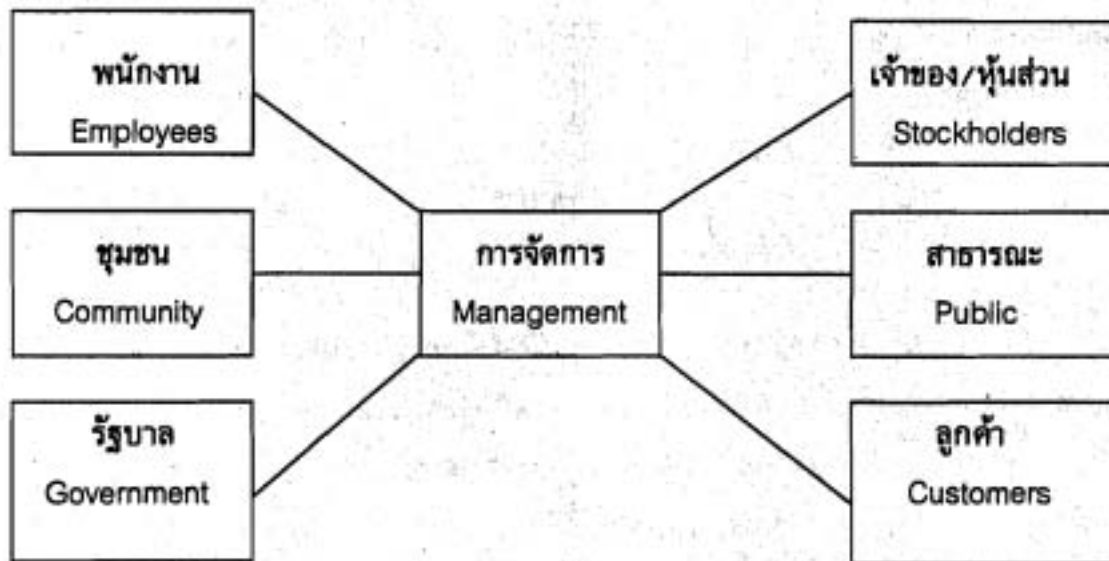
3. การจัดการเป็นเรื่องที่นำไปปฏิบัติจริงในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไปทำงานก็ต้องใช้การจัดการในการวางแผนอาชีพและกิจกรรมอื่น ๆ

4. การจัดการเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้รับรางวัล (reward) และความท้าทาย (challenges) สำหรับคนที่เป็นผู้จัดการ

รางวัล (Rewards)	ความท้าทาย (Challenges)
<ul style="list-style-type: none"> • สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีขึ้น • มีโอกาสในการคิดสร้างสรรค์และใช้จินตนาการ • ทำให้การทำงานมีความหมาย • สนับสนุน สอนงานผู้อื่น • ทำงานกับคนหลากหลาย • ได้รับการยอมรับจากองค์กรและชุมชน • การแสดงบทบาทที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ • การได้รับค่าตอบแทน เช่น เงินเดือน โบนัส และหุ้น • ผู้จัดการที่ดีถือความต้องการขององค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> • ทำงานหนัก • เกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ บุคลิกภาพ • การทำงานภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด • การจูงใจพนักงานในสถานการณ์ที่สับสน (chaotic) และไม่แน่นอน • ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความรู้ทักษะ ความพยายามและประสบการณ์ของกลุ่มงานที่หลากหลาย • ความสำเร็จขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของผู้อื่น

5. การจัดการเป็นกิจกรรมที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิเช่น กำไร ชื่อเสียงขององค์กร ผลผลิตเพิ่ม ความพึงพอใจของลูกค้า

6. การจัดการช่วยรักษาสมดุลของผู้เกี่ยวข้อง (stakeholder) อาทิเช่น หุ้นส่วน พนักงาน รัฐบาล ชุมชนและอื่น ๆ

7. การจัดการทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิต (outputs) กับปัจจัยนำเข้า (inputs) ตามลำดับดังต่อไปนี้

ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง ผลผลิต (output)
ปัจจัยนำเข้า (input)

ประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง ผลผลิต (output)

ดังนั้น การจัดการในมุมมองของการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถพิจารณาได้จากตารางดังต่อไปนี้

การบรรลุ	สูง	2 ไม่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล	4 มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล
	ต่ำ	1 ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีประสิทธิผล	3 มีประสิทธิภาพ ไม่มีประสิทธิผล
เป้าหมาย	มาก	น้อย	

การใช้ทรัพยากร

กระบวนการจัดการ

Management Process

กระบวนการจัดการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้จัดการที่ต้องดำเนินการ นักวิชาการที่กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการจัดการมีดังนี้

ลูเธอร์ กุลลิค และ ลินคอล์น ฮอวิก (Luther Gullick & Lyncall Uwick) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ โดยนำอักษรตัวแรกของแต่ละคำมารวมกัน เรียกว่า "POSDCORB" ได้แก่

- P = Planning (การวางแผนงาน)
- O = Organizing (การจัดองค์การ)
- S = Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน)

- D = Directing (การอำนวยการ)
- Co = Coordinating (การประสานงาน)
- R = Reporting (การรายงาน)
- B = Budgeting (การจัดทำงบประมาณ)

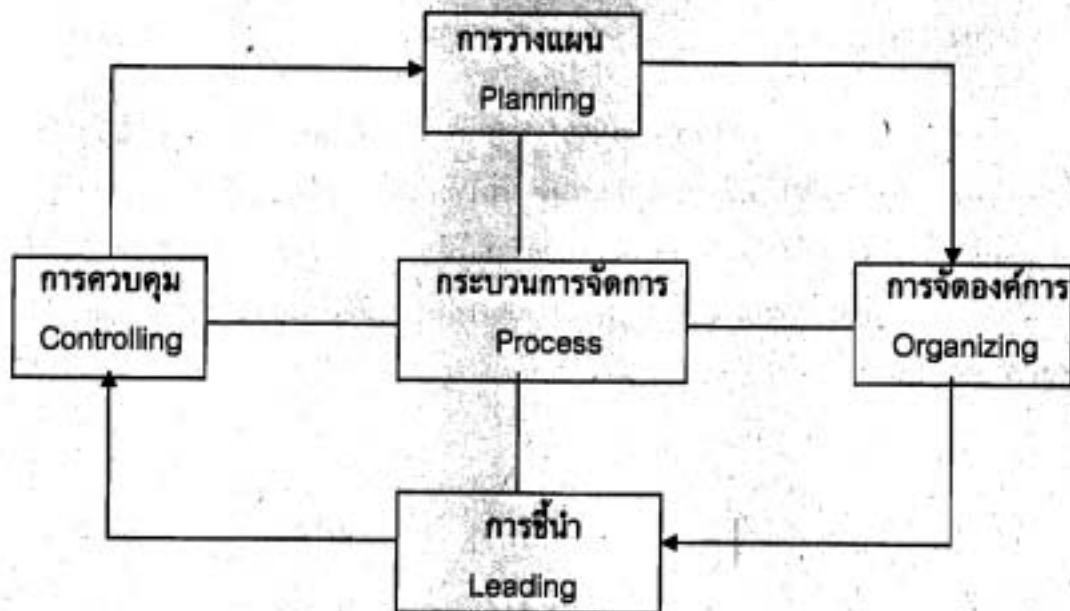
ฮารอลด์ ดี. คูนต์ (Harold D. Koontz) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ 5 ประการ ได้แก่

- P = Planning (การวางแผน)
- O = Organizing (การจัดองค์การ)
- S = Staffing (การจัดบุคคล)
- D = Directing (การอำนวยการ)
- C = Controlling (การควบคุม)

สเตเฟน รอบบินส์ (Stepen P. Robbins) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ 4 ประการ ได้แก่

- P = Planning (การวางแผน)
- O = Organizing (การจัดองค์การ)
- L = Leading (การชี้นำ)
- C = Controlling (การควบคุม)

ดังนั้น กระบวนการจัดการจึงเป็นกิจกรรมและหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องดำเนินการ ดังภาพรวมต่อไปนี้

จากภาพ

- การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน กลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้ในอนาคต
- การจัดองค์การ (organizing) หมายถึง การจัดรูปแบบโครงสร้างของ องค์การ ลักษณะงาน กลุ่มงาน และลำดับการบังคับบัญชาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- การชี้นำ (leading) หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับผู้นำ การจูงใจ การสั่งการ การติดต่อสื่อสาร กลุ่มและการทำงานเป็นทีม
- การควบคุม (controlling) หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติงานโดยการ ตรวจสอบว่า การดำเนินงานได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขอย่างไรถ้าเกิดความเบี่ยงเบนหรือผิดพลาดจากเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเภทของผู้จัดการ

ผู้จัดการ (manager) หมายถึง บุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกับผู้อื่น ตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป หรือบุคคลที่ผสมผสานให้เกิดความร่วมมือกันในการทำงาน และปฏิบัติงานให้ถูกต้อง (do thing right) ขณะที่ผู้นำ (leader) หมายถึง บุคคลที่ทำในสิ่งที่ถูกต้อง (do right thing) ดังนั้น การแบ่งประเภทของผู้จัดการตามระดับของการจัดการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้จัดการระดับสูง (Top manager) หมายถึง บุคคลผู้รับผิดชอบการดำเนินงานขององค์การทั้งหมด หรือในบางส่วนสำคัญ เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายกลยุทธ์ซึ่งมีผลกระทบต่อทั้งองค์การ หรือเป็นผู้บริหารอาวุโสที่รับผิดชอบการจัดการโดยรวมขององค์การเช่น ประธานกรรมการผู้จัดการใหญ่, ผู้จัดการอาวุโส เป็นต้น

2. ผู้จัดการระดับกลาง (Middle managers) หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ในสายการบังคับบัญชาระดับกลาง รับนโยบายจากผู้จัดการระดับสูง เพื่อแปลงสู่การปฏิบัติและนำเสนอรายงานเพื่อทราบ จึงเป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ตรงกลางระหว่างผู้จัดการระดับสูง กับผู้จัดการระดับต้น กิจกรรมที่กระทำได้แก่ การประสานงาน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ เป็นต้น

3. ผู้จัดการระดับต้น (First-line managers) หมายถึง ผู้จัดการระดับล่างที่ควบคุมบังคับบัญชากิจกรรมการดำเนินงานขององค์การ เป็นผู้จัดการที่ใกล้ชิดกับฝ่ายปฏิบัติการมากที่สุด ผู้จัดการในระดับนี้ได้แก่ หัวหน้างาน (supervisors) หัวหน้าคนงาน (foreman) เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเภทของผู้จัดการอาจเรียกเป็นอย่างอื่น เช่น ผู้จัดการตามสายงาน (line managers) ผู้จัดการตามหน้าที่ (functional managers) ผู้จัดการทั่วไป (general managers)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของผู้จัดการกับกระบวนการจัดการ

จากภาพ

ผู้จัดการระดับสูงรับผิดชอบการวางแผนมากกว่าผู้จัดการระดับกลาง และระดับต้น ส่วนการจัดองค์การผู้จัดการมีความรับผิดชอบเท่า ๆ กัน การชี้นำผู้จัดการระดับต้นจะรับผิดชอบมากกว่าผู้จัดการระดับอื่น ๆ และผู้จัดการระดับสูงก็ทำหน้าที่ควบคุมมากกว่าผู้จัดการระดับอื่น ๆ

บทบาทของผู้จัดการ

Management Roles

เฮนรี มินเบิร์ท (Henry Mintzberg) ได้เสนอบทบาทของผู้จัดการที่ใช้ในการปฏิบัติงานไว้ 3 ประการใหญ่ ดังนี้

1. บทบาทด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal roles)

เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1.1 ประธาน (figurehead) การทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้แทนของคนจำนวนหนึ่งตามกฎหมายหรือระเบียบสังคม

1.2 ผู้นำ (leader) รับผิดชอบการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม การฝึกอบรมและสอนงานในหน้าที่

1.3 ผู้ประสานงาน (liaison) การแสดงบทบาทผู้ประสานงาน พัฒนาเครือข่าย(network) สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

2. บทบาทด้านข่าวสารข้อมูล (Informational roles)

2.1 ผู้ติดตามข้อมูลข่าวสาร (monitor) การติดตามข่าวสารข้อมูล ทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การและสิ่งแวดล้อม

2.2 ผู้กระจายข้อมูลข่าวสาร (desseminator) การส่งผ่านข้อมูลที่ได้รับจากภายนอกหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงาน เพื่อจัดการผสมผสาน หรือแปลข้อมูล

2.3 ผู้ประชาสัมพันธ์หรือโฆษก (spokesperson) ผู้ส่งผ่านหรือให้ข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกองค์การเกี่ยวกับนโยบาย/แผนงานขององค์การ หรือผลลัพธ์ เป็นต้น

3. บทบาทด้านการตัดสินใจ (Deision roles)

3.1 ผู้ประกอบการ (entrepreneur) การริเริ่มพัฒนาโครงการปรับปรุงองค์การเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เช่น การกำหนดกลยุทธ์ขององค์การ เป็นต้น

3.2 ผู้จัดการข้อยุ่งยาก (disturbance handler) ความรับผิดชอบ เพื่อให้กิจกรรมมีความถูกต้อง เมื่อองค์การต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่คาดคิดมาก่อน หรือการตัดสินใจภายใต้วิกฤต

3.3 ผู้จัดการทรัพยากร (resource allocator) ความรับผิดชอบในการ จัดสรรทรัพยากรทุกชนิดขององค์การให้มีประสิทธิภาพ

3.4 ผู้เจรจาต่อรอง (negotiator) ความรับผิดชอบในการจัดการและ บริหารความขัดแย้งในองค์การ เช่น การไกล่เกลี่ย การเจรจาต่อรอง การเข้าไปมีส่วน ร่วมกับสหภาพ เป็นต้น

ทักษะของผู้จัดการ

Management Skills

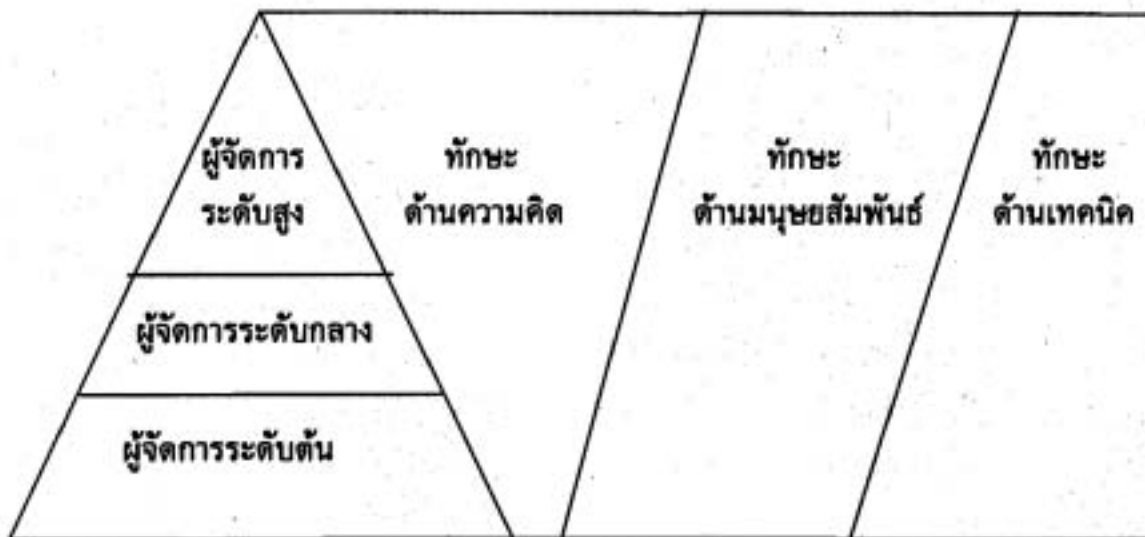
โรเบิร์ต เอล แคท (Robert L. Katz) ได้สรุปเกี่ยวกับทักษะหรือ ความสามารถ (skill or competencies) ของผู้จัดการที่สำคัญ ๆ 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical skills) ประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถและการเข้าใจในวิธีการปฏิบัติงาน กระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ลักษณะ งานที่ต้องมีทักษะด้านเทคนิค ได้แก่ วิศวกรรม ดนตรี คอมพิวเตอร์ แพทย์ เป็นต้นทักษะนี้จึงมีความสำคัญมากต่อผู้จัดการระดับต้น เพราะเป็นบุคคลที่ติดต่อกับฝ่าย ปฏิบัติการหรือพนักงานโดยตรง

2. ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ (Human skills) เกี่ยวข้องกับความสามารถ ทำงานได้ดีกับผู้อื่น ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่ม เพราะผู้จัดการเกี่ยวข้องโดยตรงกับคน เขาต้องสามารถติดต่อสื่อสารได้ดี การจูงใจ ภาวะผู้นำและการสร้างความเชื่อถือได้อย่างไร ดังนั้น ทักษะนี้จึงมีความสำคัญต่อผู้จัดการทุกระดับ

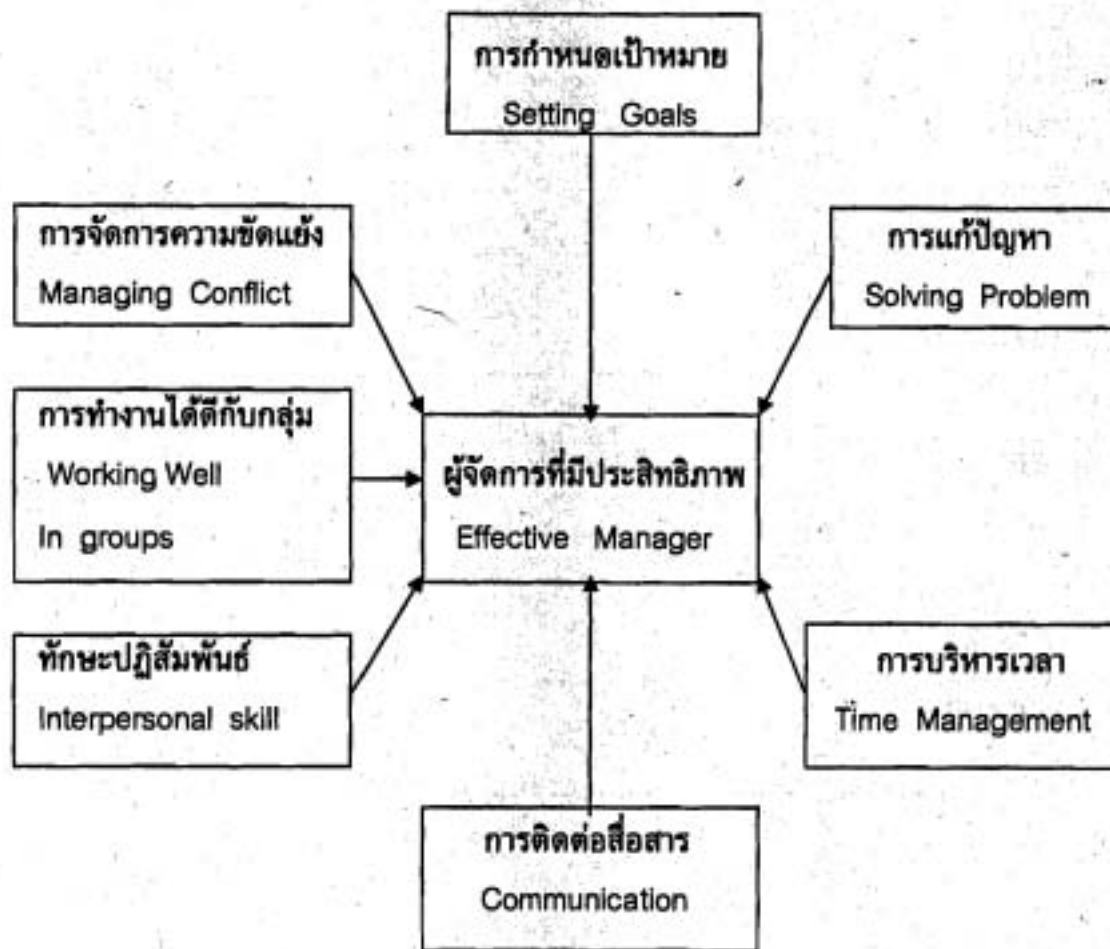
3. ทักษะด้านความคิด (Conceptual skills) หมายถึง ความสามารถ
ในความคิดสร้างสรรค์ การมองภาพรวมขององค์การเกี่ยวกับผลประโยชน์และกิจกรรม
ต่าง ๆ ทำอย่างไรองค์การจึงจะบริหารงานแล้วประเมินผลสำเร็จและปรับตัวให้สอดคล้อง
กับสภาพแวดล้อมได้อย่างดี ดังนั้น ทักษะนี้จึงมีความสำคัญมากกับผู้จัดการระดับสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของผู้จัดการกับทักษะการจัดการ

นอกจากนี้ ผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพควรมีทักษะอื่น ๆ อีก ดังต่อไปนี้

ทักษะของผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพ

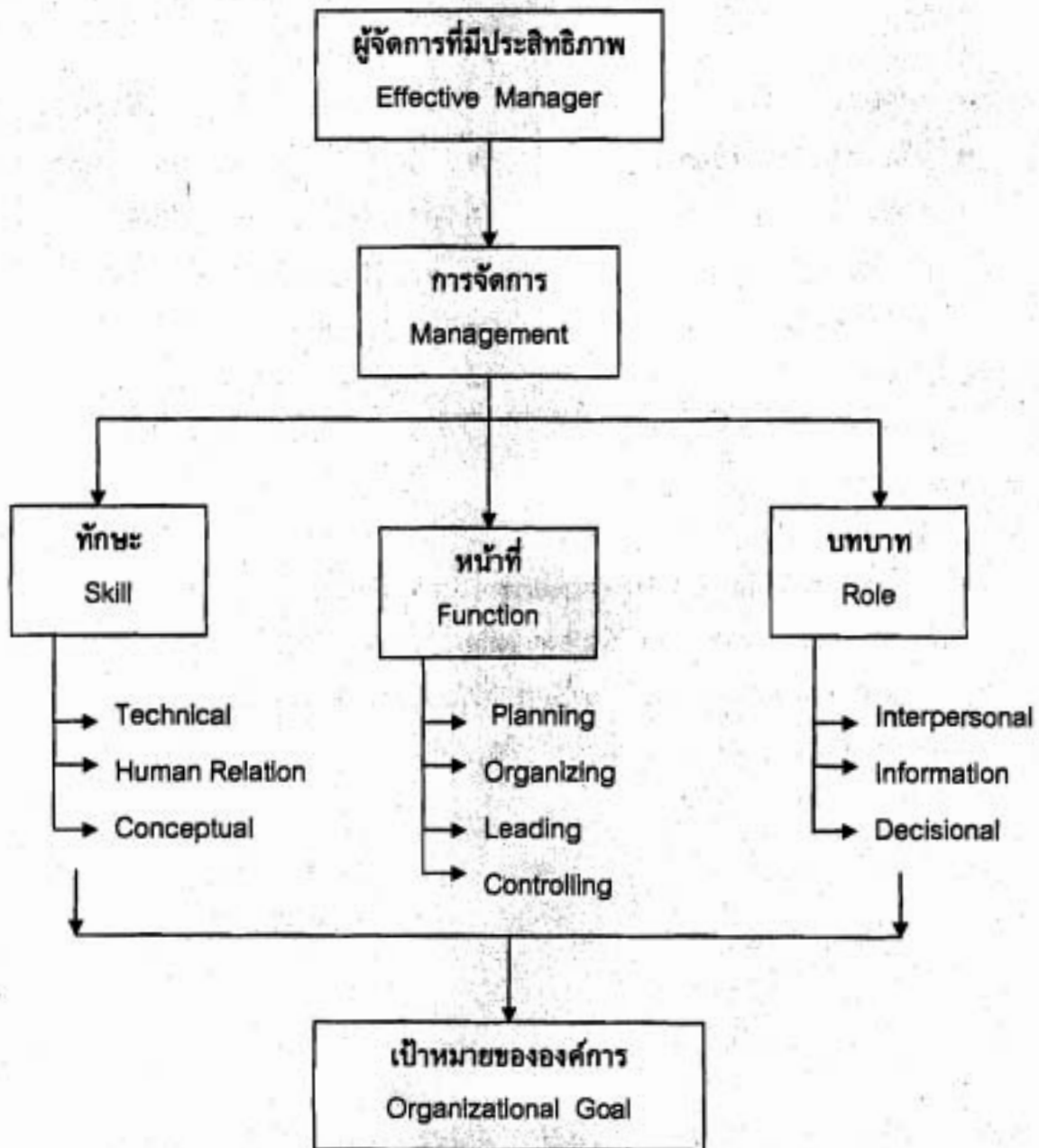
ความสัมพันธ์ของทักษะกับกระบวนการจัดการ

กระบวนการจัดการ (Management Functions)

ทักษะ Skill	การวางแผน Planning	การจัดองค์การ Organizing	การชี้นำ Leading	การควบคุม Controlling
● อำนาจ		√	√	
● การฟัง			√	√
● งบประมาณ	√			√
● การแนะนำ			√	
● ทีมงานที่มี ประสิทธิภาพ		√	√	
● การบริหารเวลา	√			√
● การเจรจาต่อรอง			√	
● การกำหนดเป้าหมาย	√			√

ผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพ

Effective Manager

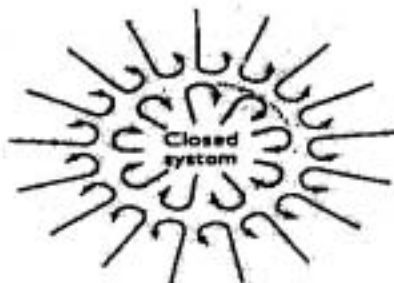
การเปรียบเทียบผู้จัดการแบบดั้งเดิมกับผู้จัดการยุคใหม่

ผู้จัดการแบบดั้งเดิม Traditional Manager	ผู้จัดการยุคใหม่ Modern Manager
<ul style="list-style-type: none"> ● มุ่งตนเอง (ผู้จัดการ/เจ้านาย) ● เน้นสายการบังคับบัญชา ● ตัดสินใจเอง ● เก็บข้อมูล ● ยึดแนวทางเดียว ช้าชาก ● สั่งการ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การทำงานร่วมกัน (สร้างสัมพันธ์) ● ให้ความสำคัญกับคนที่ทำงานสำเร็จ ● การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ● แลกเปลี่ยนข้อมูล ● การทำงานหลากหลายวิธี ● ปรีกษาหารือ ร่วมกันคิด

การจัดการระบบ

Managing system

แนวทางอื่น ๆ ในการพิจารณางานในความรับผิดชอบของผู้จัดการจากมุมมองการจัดการระบบ ระบบ(system) คือ จุดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันในภาพรวม ซึ่งนำมาจากแนวคิดทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการปรับตัวขององค์กร ระบบสามารถแบ่งประเภทของระบบอย่างง่ายเป็น 2 ประเภท คือ

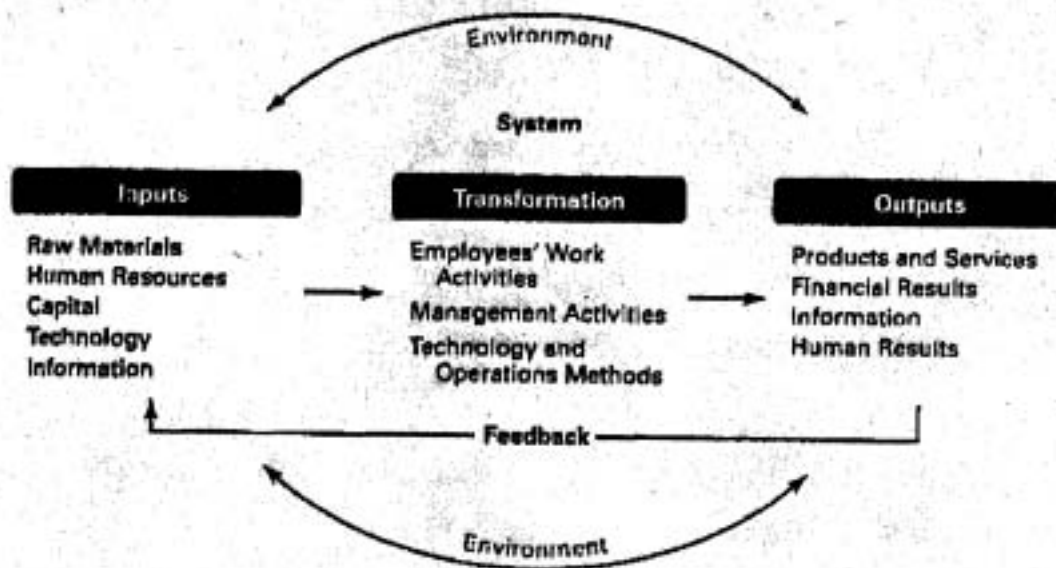
Closed system no
Interactive with environment

Open system interactive
with environment

ระบบปิด (closed systems) หมายถึง ระบบที่ไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก

ระบบเปิด (open systems) หมายถึง ระบบที่มีลักษณะเป็นพลวัตร และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังภาพต่อไปนี้

Robbins , Management , 2005 : 13

จากภาพ

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่
  - วัตถุดิบ (raw materials)
  - คน (Human Resource)
  - เทคโนโลยี (Technology)
  - ข้อมูล (Information)

2. กระบวนการ (Transformation)

- กิจกรรมการทำงานของพนักงาน (Employee's Work Activities)
- การจัดการ (Management Activities)
- เทคโนโลยีและวิธีดำเนินการ
(Technology and Operations Methods)

3. ผลผลิต (Outputs)

- สินค้าและบริการ (Product and Services)
- ผลลัพธ์ทางการเงิน (Financial Results) เช่น กำไร ขาดทุน
- ข้อมูลข่าวสาร (Information)
- พฤติกรรมของคน (Human Results)

4. สภาพแวดล้อม (Environment) ได้แก่ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและอื่นๆ เป็นต้น

องค์การ

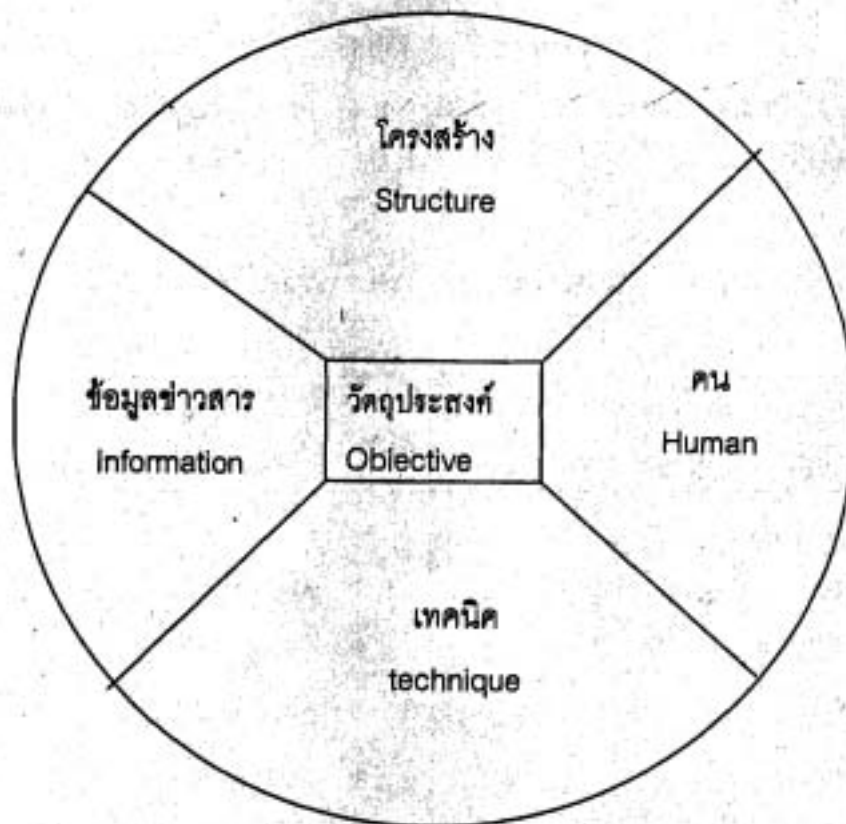
Organization

องค์การ (organization) หมายถึง ที่รวมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มาปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างที่กำหนดไว้ องค์การมีตั้งแต่เล็กสุดจนถึงใหญ่สุด คนสองสามคนรวมกันก็เป็นองค์การนอกรูปแบบ เช่น ครอบครัว เป็นต้น ธุรกิจขนาดย่อม ธุรกิจขนาดใหญ่ องค์การภาครัฐ หรือเอกชน โดยจุดมุ่งหมายนั้นอาจจะเพื่อกำไร หรือไม่ต้องการกำไรก็ได้

ความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ จะมีระบบความสัมพันธ์โดยโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อประสานความสัมพันธ์และ กิจกรรมกันและนำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

องค์ประกอบขององค์การ

Elements of an organization

1. วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง สิ่งที่องค์การหรือคนในองค์การต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ผู้บริหารหรือผู้จัดการ จึงต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดภารกิจและกิจกรรมต่างๆ ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ศักยภาพและค่านิยมของคนในองค์การ

2. โครงสร้าง (Structure) หมายถึง การกำหนดรูปแบบขององค์การว่าควรเป็นแบบใด เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น โครงสร้างแบบสามเหลี่ยม โครงสร้างแบบเครือข่าย เป็นต้น

3. คน (Human) หมายถึง คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. ข้อมูลข่าวสาร (Information) หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ และการกลับมาใช้ในการบริหาร รวมทั้งการควบคุมตรวจสอบแก้ไข หรือที่เรียกว่า การบริหารระบบสารสนเทศ (management information system)

5. เทคนิคการบริหาร (Techniques) ได้แก่ เครื่องมือหรือวิธีการสมัยใหม่ที่นำวิชาทางคณิตศาสตร์ สถิติ มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและมีเหตุผล

การเปรียบเทียบองค์การแบบดั้งเดิมกับองค์การสมัยใหม่

องค์การแบบดั้งเดิม Traditional Organization	องค์การสมัยใหม่ New Organization
<ul style="list-style-type: none"> ● คงที่ ● ไม่ยืดหยุ่น ● เน้นงาน ● เน้นบุคคล ● งานแบบถาวร ● สั่งการ ● ผู้จัดการตัดสินใจเอง ● ยึดกฎระเบียบ ● ขอบเขตเวลาทำงาน ● ความสัมพันธ์แนวตั้ง ● การทำงานในองค์การตามเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> ● เคลื่อนไหว ● ยืดหยุ่น ● เน้นทักษะ ● เน้นทีมงาน ● งานชั่วคราว ● ทำงานร่วมกัน ● การตัดสินใจร่วมกัน ● เน้นลูกค้า ● ไม่มีขอบเขตเวลาทำงาน ● ความสัมพันธ์แนวราบ ● การทำงานที่ไหนก็ได้ทุกที่ทุกเวลา

สรุป

การดำเนินงานขององค์การให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้กิจกรรมสำคัญที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องรู้และเข้าใจคือ การจัดการ (management) ซึ่งมีกระบวนการจัดการได้แก่ การวางแผน (planning), การจัดองค์การ (organizing), การชี้นำ (leading) และการควบคุม (controlling) , ขณะที่ผู้จัดการแบ่งประเภทตามระดับต่างๆ คือ ผู้จัดการระดับสูง จัดการระดับกลาง ผู้จัดการระดับต้น ผู้จัดการ ในแต่ละระดับมีหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการจัดการแตกต่างกันไป นอกจากนี้บทบาทของผู้จัดการในด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านข่าวสารข้อมูล ด้านการตัดสินใจ รวมทั้งทักษะที่จำเป็น 3 ประการได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิด ดังนั้น ผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพจึงต้องเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ มีทักษะและแสดงบทบาทอย่างเหมาะสม จึงทำให้ผู้จัดการยุคใหม่มีลักษณะการทำงานที่แตกต่างจากผู้จัดการแบบดั้งเดิม

นอกจากนั้น องค์การประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญๆ 5 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง คน ข้อมูลข่าวสารและเทคนิค ปัจจุบันต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม และประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อการแข่งขันและอยู่รอดขององค์การต่อไป

คำถามท้ายบทที่ 2

1. การจัดการมีความสำคัญอย่างไรต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กรในปัจจุบัน
2. ผู้เกี่ยวข้อง (stakeholder) ขององค์กรมีใครบ้างและการจัดการจะช่วยรักษาสมดุลของผู้เกี่ยวข้องเหล่านั้นได้อย่างไร
3. จงอธิบายบทบาทและทักษะของผู้จัดการในระดับต่าง ๆ มีอะไรบ้าง และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร
4. ผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพควรมีบทบาทและทักษะอะไรบ้างเพื่อให้การจัดการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. จงอธิบายว่าผู้บริหารหรือผู้จัดการแสดงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง เพื่อให้พนักงานมีผลิตผลเพิ่มขึ้น
6. จงเปรียบเทียบผู้จัดการแบบดั้งเดิมและผู้จัดการยุคใหม่ว่าเหมือนและต่างกันอย่างไร
7. จงอธิบายองค์ประกอบขององค์กรว่ามีอะไรบ้าง และท่านคิดว่าองค์ประกอบใดมีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานในอนาคต
8. จงเปรียบเทียบองค์การแบบดั้งเดิมและองค์การยุคใหม่ว่าเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร